

Eva Borgström är forskarassistent på Institutionen för kvinnovetenskap vid Göteborgs universitet. Hon disputerade i litteraturvetenskap på avhandlingen *'Om jag får be om ölost' Kring kvinnliga författares kvinnoblader i svensk roman-tik*, 1991. Tillsammans med filosofen Ulla Holm leder hon ett tvärvetenskapligt könsteoretiskt seminarium vid institutionen. Hon har skrivit om bl.a. queerteori, Sapfo, Wilhelmine Zahle, C.J.L. Almqvist och redigerat flera böcker inom det könsteoretiska fältet.

Summary

Already during Queen Kristina's own time rumour had it that she was a hermaphrodite. Around 1900 these rumours were intensified and finally they led to an investigation of her mortal remains. The conclusion of this investigation was that her body was that of a normal female. The researcher also checked the historical documents that had been used to prove that Kristina was a hermaphrodite and he found that all these pieces of "evidence" were about gender, not about sex: her dress, her movements and gestures, her political competence, her refusal of getting married. He could have mentioned her sexuality, but he did not.

In this article it is shown that the concept "hermaphroditism" has changed meaning over time. At Kristinas time it was used about people that did not fit into the patriarchal gender norms for some reason and/or for different types of crossgender behavior that we would call something like "trans-", "bi-", "homo-" or "queer". During the 19th century the concept "hermaphroditism" was biologized. The hermaphroditic body was now something between the male and female body and this was supposed to cause crossgender behavior of different kinds.

Was Queen Kristina a hermaphrodite? Yes, she probably was a hermaphrodite if we give the word "hermaphrodite" the same meaning as it had in the 17th century. She really did not fit into the patriarchal heterosexual gender norms.

Mecklenburgska målet

Göran Söderström

Det första fallet av homosexuell "otukt" som väckte stor uppmärksamhet i svensk press kom att utspela sig inte i Stockholm utan inom adelskötteriet på Stockholms nation i Uppsala. Det gäller det s.k. Mecklenburgska målet som visserligen ägde rum i universitetsstaden i början av 1880-talet, men där huvudpersonen och de flesta i hans omgivning hade sina rötter i Stockholm och tillhörde den högsta societeten kring hovet.¹ Beskrivningen av de på något sätt inblandade blir närmast en uppräkningslista av adelskalenderns högsta klasser. Homosexualiteten presenterades fortfarande som ett av den depraverade överhetens liderliga excesser, för sina syften utnyttjande det enkla och fattiga folket. Under några år fick målet också nästan lika mycket uppmärksamhet i svensk press som i våra dagar president Clintons sexaffärer.

Orsaken till uppståndelsen var utan tvivel från början den motsättning som vid denna tid fanns mellan Uppsalas borgerliga befolkning och de "översittaraktiga" studenterna, särskilt adelskötteriet från den förnämsta nationen, Stockholms nation. Strindberg har från sin tid som student i Uppsala i självbiografen "Tjänstekvinnans son" beskrivit situationen:

Man var student och som sådan överklass i staden, där borgarna stämplades med det föraktliga namnet brackor. Studenten stod ännu utom och över den borgerliga lagen. Att krossa fönster, bryta ner stängsel, slå polisen, störa gatufrid, ingripa på äganderätt, var tillåtet ty det straffades icke; i allra värsta fall med en skrappa sedan gamla Carcer [studentarresten] icke mer begagnades, ja man gjorde till och med beväringstjänst i egen privilegierad uniform och för sig. Sålunda uppfostrades man systematiskt till aristokrat, ett nytt riddarstånd efter riddarhusets störtande. Det som var brott för brackan var lek och upptåg för studenten.

Den åtalade för otuktsbrottet, baron Carl von Mecklenburg av tysk adel, var född i Stockholm 1863 och när händelsen ägde rum, 1 maj 1882, bara 18 år gammal. Han var son till den mycket förmögne baronen och kammarherren

Claes von Mecklenburg, bl.a. ägare till Ljungs slott i Östergötland, hade gått igenom Beskowska skolan i Stockholm tillsammans med de kungliga prinsarna och var konfirmerad i Blasieholmskyrkan. Han tycks ha haft studenthushåll i Uppsala tillsammans med sin mamma, Helene von Mecklenburg, född von Mecklenburg, och en fransktalande schweizisk guvernant. Han beskrevs vid rättegången av sitt eget rättegångsombud såsom tillhörande det kotteri av studenter som redan ville vara herrar och därför föraktade studentmössan.

Den unge studenten hade festat om ordentligt på Stockholms nations frukostmiddag 1 maj och var enligt vittnens utsago ganska berusad då han vid 7-tiden på kvällen sågs gå in i Trädgårdsföreningens plantering intill värdshuset Flustret med en nioårig pojke. Några trädgårdsdrängar som arbetade i trädgården såg hur han gick undan med pojken vid ett träd, knäppte ned pojken byxor och böjde ned honom framstupa mot marken. De vinkade till sig trädgårdsmästaren Kihlstedt och tillsammans gick de tyst fram mot studenten som uppenbarligen försökte genomföra ett samlag med gossen. Överraskad sprang studenten hastigt upp och ur trädgården med Kihlstedt efter sig. Kihlstedt hann upp studenten vid färjan över Fyrisån och frågade efter hans namn och fick svaret: "Baron von Mecklenburg". Först trodde trädgårdsmästaren att studenten ljög, men en barberare som stod i närheten kunde bekräfta uppgiftens riktighet. Kihlstedt, som tycks ha varit allmänt uppretad över studenternas framfart i hans trädgård, berättade händelsen för tre representanter av det småborgliga Uppsala, två handlanden och en ung "fabrikör" som tillbringade kvällen på det närbelägna värdshuset Flustret. När dessa strax därefter fick syn på von Mecklenburg som i sällskap med en ung pojke avlägsnade sig från Flustret på vägen mot Akademiska sjukhuset beslöt de att följa efter honom för att hindra honom att upprepa försöket. Efter något letande fann de i en sandgrop väster om sjukhuset pojken liggande framstupa på marken med byxorna neddragna, "så att bakändan varit alldeles bar", och von Mecklenburg ovanpå, uppenbarligen mitt i ett analsamlag. Indignerade (och inte oberörda av starka drycker efter vistelsen på Flustret) sparkade de till den liggande studenten, som därvid reste sig med kläderna i oordning och enligt vittnena först utbrast "Vet ni inte hut brackor? Vet ni inte att jag är Baron von Mecklenburg?". Han hälsade därefter bekant på en av bodbetjänarna som han kände igen, men fick en harmsen örfil som svar. När de frågade pojken vad som försiggick fick de ett rättframt svar: han sade sig ha blivit "knullad i arshålet". Sedan bodbetjänarna hotat att ta med studenten till polisvaktkontoret avlägsnade denne sig springande. Pojken, en lärning om 16 år och alltså bara två år yngre än studenten, berättade att han i närheten av Flustret blivit tillfrågad av von Mecklenburg om han ville tjäna en krona, svaret jakande, varefter de gått bakom Flustret vid en buske. Då emellertid folk närmade sig bad studenten honom följa sig till en annan plats,

vilket blev sandgropen. Den skamsne lärlingen hävdade att han tvingats till samlaget med hot om stryk — något som han tog tillbaka vid rättegången; han tycks enligt denna senare berättelse ovillig ha övertalats att lägga upp sig. Ålderskillnaden var ju också ringa och studenten skildras som lång men spenslig.

De tre indignerade uppsalaborna uppsökte nu trädgårdsmästaren Kihlstedt och berättade om händelsen vid sandgropen, och tillsammans sökte de upp polismästaren i rådhuset med Kihlstedt i spetsen, men blev uppmanade att komma tillbaka dagen därpå och formellt göra sin anmälan.

Om hur von Mecklenburg tillbringade resten av kvällen vittnade inför rådhusrätten två av hans nationskamrater. Den ene, en ofrälse student vid vars sällskap av likställda på värdshuset Eklundshof den berusade baronen något oönskat bad att få slå sig ned, inbjöds därefter av denne att i baronens droska följa med in till staden och Stockholms nation. I droskan berättade von Mecklenburg att han förut på aftonen "knullat i en backe" medan flera tittat på och att en pojke legat bredvid och "runkat kuk". Den andre nationskamraten var en person som snart själv skulle bli beryktad i homosexuella sammanhang och ägnas många skandalartiklar: den blivande baronen Carl von Platen som här bröt mönstret från de flesta ur nationens adelskotteri att solidariskt skydda en av sina egna, von Platen, som var jämnårig med von Mecklenburg, berättar att han sent på kvällen tillsammans med en annan ur adelskotteriet, sjökadetten Nils Ankarcrona, träffat von Mecklenburg i en cigarrbutik;

att Baron von Mecklenburg då varit synbart öfverlastad af starka drycker, men ej till redlöshet, utan att han både kunnat gå utan hjälp och, så vidt vittnet kunnat förstå, uttrycka sig redigt; att Baron von Mecklenburg medfört tre buteljer rhenskt vin, hvilka han föreslagit, att de tillsammans någonstädes skulle tömma; att, sedan de lemnat cigarrbutiken och vandrat en stund, de slutligen begifvit sig hem till [von Platen], att klockan då varit öfver tolf på natten; att Baron von Mecklenburg här, så vittnet åhört det, till Ankarkrona fällt ett yttrande af innehåll, att han, förut på aftonen "förfört en pojke;" att [von Platen], som tagit detta för ett i vittnets tycke dåligt skämt af Baron von Mecklenburg, låtsat ej höra derpå, utan vändt sig bort och sysselsatt sig med framsättande av glas; att, då Baron von Mecklenburg emellertid upprepat samma yttrande, [von Platen] vändt sig till honom och frågat, om han ansåge [von Platen] och Ankarkrona vara så berusade, att de låte inbilla sig hvad som helst,

Ankarcrona och von Mecklenburg stannade hos von Platen till två eller tre på morgonen, sedan de tömt en flaska var av vinet, då von Mecklenburg mycket berusad själv avlägsnade sig.

Dagen därpå berättade polismästaren, friherre Raab, efter noggranna förhör med anmälarna och andra vittnen, om ärendet för universitetets rektor, den

idealistiske filosofiprofessorn Carl Sahlin, och efterhörde om han "utan hinder från de Akademiska myndigheternas sida" kunde låta häkta von Mecklenburg. Samma dag mötte rektorn på gatan Carl von Mecklenburg och dennes mor och berättade om anmälan. Studenten och modern följde med rektorn hem och sedan modern lämnat sällskapet erkände von Mecklenburg ångerfullt att han "försökt" förföra en pojke och att han därigenom "burit sig så illa åt, att han icke ville stanna kvar i Sverige". På natten lämnade han Uppsala och for över Rosersbergs järnvägsstation och Stockholm till Ljungs slott i Östergötland, där han var formellt mantalsskriven.

Det som sedan hände sammanhörde med den sammanhållning som i hög grad fanns inom den maktbärande överklassen och den privilegierade ställning studenterna till uppsalaborgarnas stora förtrytelse fortfarande ägde. von Mecklenburg efterspanades visserligen redan den 2 maj av polisen i Uppsala men knappast effektivt. Först den 5 augusti utfärdades en häktningsorder på honom via landshövdingen i Linköping greve Robert de la Gardie, men — uppenbarligen varnad — avreste han samma dag till utlandet på en omfattande europeisk rundresa som slutade i Köpenhamn.

Till Köpenhamn reste också i mars 1883 på kammarherre von Mecklenburgs bekostnad de tre vittnena från Trädgårdsföreningen, däribland angivaren Kihlstedt, vilka efter att ha fått träffa den unge baronen under ledning av en nedsänd hovrättsassessor avgav skriftliga förklaringar att de tagit fel på person. Redan den 20 december skrev också polismästaren friherre Raab ett vänligt brev till Helene von Mecklenburg att sedan vittnena tagit tillbaka sina vittnesmål ärendet "icke kan till något vidare obehag för Eder son från min sida föranleda" vilket "torde böra glädja Eder". Hovrättsassessorn hade på uppdrag av kammarherre von Mecklenburg våren 1882 träffat rektorn som just var sysselsatt med kommittén för Geijerstad i Uppsala och också skulptören, professor John Börjesson, som som representant för den bildade allmänheten bekymrat yttrat: "Är det värdt att röra i den saken." Hovrättsassessorn förhörde emellertid för von Mecklenburgs räkning hösten 1882 alla vittnena i Uppsala. Han skulle senare i pressen kritiseras för att han som domare i en överrätt uppträdde på en åtalads vägnar.

Först den 22 april 1883 hänvände sig polismästaren formellt till universitetet i ärendet, som av rektor hänvisades till mindre konsistoriet, som fann ärendet inte var av beskaffenhet "att kunna med disciplinärt ansvar försonas" och beslöt överlämna målet till allmän domstol. Målet togs efter kompletterande vittnesförhör upp i rådhusrätten den 9 juni, varvid dock konstaterades att von Mecklenburg på grund av vistelse utom riket inte hade nåtts av stämningen, varför målets fortsatta handläggning skulle bero på vidare anmälan av åklagaren. Hade von Mecklenburg nu hållit sig borta till dess brottet blivit preskriberat hade

ärendet sannolikt försvunnit i tysthet. Kammarherre von Mecklenburg var emellertid uppenbarligen mycket angelägen att se sin sons skamfilade ära återupprättad.

Det är osäkert om kammarherren verkligen trodde att sonen var oskyldig; han skydde emellertid inga besvär eller kostnader för att bevisa det. Till att börja med verkade det som han skulle lyckas. Försedd med angivarnas återtagande av vittnesmålen och en framstående advokat samt under närvaro av själve justitiekanslern inställde sig Carl von Mecklenburg själv den 14 juli 1884 vid Uppsala rådhusrätt för att få sin oskuld rättsligen bekräftad. Åklagaren, t.f. stadsfiskalen poliskommissarie G. Widman, nedlade också åtalet under åberopande av juridiskt tvivelaktiga grunder, varför ärendet avskrevs ur domboken. Poliskommissarien, som var bekant med von Mecklenburg, skulle vid den senare rättegången uppträda som dennes vittne.

Det nedlagda åtalet väckte stor indignation vilket föranledde riksdagens justitieombudsman att ingripa och låta åtala Widman själv. Denne dömdes också senare av rådhusrätten till dryga böter för att han "visat synnerlig vårdslöshet och oskicklighet", något som fastställdes av Högsta Domstolen.

Målet övertogs nu av den ordinarie stadsfiskalen C. Klingberg och en häktningsorder sändes till överståthållarämbetet i Stockholm dit Carl von Mecklenburg återvänt. Underståthållaren Bråkenhielm underrättade vid en bolagsstämma Carls morbror greve Axel von Rosen, överste för livgardet till häst, om att en häktningsorder inkommit. von Rosen framhöll nu för överståthållaren friherre Gustaf af Ugglas att någon polishämtning var onödig eftersom Carl skulle infinna sig frivilligt. af Ugglas utsåg emellertid formellt en poliskommissarie att den 19 april tillsammans med underståthållaren själv och greve von Rosen åtfölja Carl von Mecklenburg till Uppsala, där den sistnämnde häktades två dagar senare och insattes i länsfängelse. Att underståthållaren på moderns begäran gjorde sig besvär att beskyddande följa med den formellt häktade väckte ny indignation.

På nytt hörda inför domstolen under en rad rättegångsdagar visade sig vittnena kunna ändra mening på nytt, och på nytt igen. Svarandesidan presenterade mängder av intyg och skriftliga återtaganden av vittnesmål. Av domstolsprotokollet kan man ana att den borgerliga domstolen delade pressens indignation mot, för att citera signaturen Jörgen, "ynghingen med det verkliga eller förmenta börsdöfvermodet och ringaktningen för småstadens bourgeois och skrifvårdöme."² Åklagaren uttalade sig under rättegången mycket kritiskt mot den mecklenburgska sidan som kunde agera "genom sin nästan obegränsade tillgång på penningar" och framhöll den allmänna opinionens upprördhet. Sedan pojken från sandgropen mellan rättegångsdagarna låtit sig köpas över av von Mecklenburg noterar domstolen att han plötsligt uppträder i kläder som är

alltför fina för hans enkla ställning och *Fäderneslandet* öser också sin galla över honom, "offret för den brunstige adelssnobbens smutsiga lusta, den för några kronor köpte afloppstrumman för hans onaturliga brånad."³ Karaktäristiskt för det sociala avståndet mellan studenten och de båda inblandade pojkarna var att nioåringen från Trädgårdsföreningen, trots att han nu bara hunnit bli elva, redan var intagen på uppfostringsanstalten Hall för vanartiga pojkar och därför inte kunde höras.

På grund av trädgårdsmästare Kihlstedts olika vittnesversioner ogillades åtalet beträffande händelsen i Trädgårdsföreningen, men Carl von Mecklenburg fälldes den 26 maj för samlaget i sandgropen till 8 månaders straffarbete, en för liknande förseelser mycket hård dom. Den hårda domen sammanhänger otvivelaktigt med den våldsamma presskampanjen, inte minst från tidningen *Fäderneslandets* sida, mot vad man upplevde som köpta vittnen och t.o.m. otillbörlig påverkan från "högsta ort" under den långdragna rättegången. Det är också märkligt hur väl underrättade tidningarna hela tiden var om rättegångsförloppet trots lyckta dörrar.

Hovrätten fastställde senare domen, som dock överklagades till Högsta Domstolen, under återopande av ständigt nya vittnen. HD sänkte straffet till sex månader, men fastställde i övrigt domen. Kammarherren gav inte upp utan förde även efter HD:s utslag fram nya vittnesberättelser vid Vadstena rådhusrätt inför dess borgmästare Theodor Lagercrantz, vilket renderade denne att under två månader få mista ämbetet för visande av grovt oförstånd i tjänsten. Pojken från sandgropen, som var rädd för att bli dömd som medskyldig, hade inför rättegången gömt sig i Stockholm men efterspanats av polis och förts till Uppsala, där åklagaren förklarade honom varande utan "brottslig delaktighet", för att kunna utnyttja hans vittnesmål mot von Mecklenburg. Kammarherren begärde nu hos JO att åklagaren skulle åtalas för att denne inte tilltalat pojken för dennes inför domstolen medgivna delaktighet i brottet.

Bland de von Mecklenburgska inlagorna fanns ett utpekande av en av Carl von Mecklenburgs studentkamrater som den verkligt skyldige, "sonen till en högt stående embetsman". Han namnges inte i handlingarna, utom i en inlaga till JK november 1885 av gårdsägaren C.E. Jansson i Uppsala. I inlagan är namnet inskrivet med avvikande stil: "Juris Kandidaten Friherre Joh. Gustaf Lagerbielke". Denne var tre år äldre än Mecklenburg och son till landshövdingen och greven Gustaf Lagerbjelke. Han hade vid den uppgivna tiden varit på vårdshuset Eklundshof liksom åtminstone senare von Mecklenburg. I inlaga till JK förklarade emellertid två av Lagerbielkes kamrater, varav en kamrat också med von Mecklenburg, edligen att de varit tillsammans med honom där vid tiden för otuktsbrottet. Det är oklart varför just Lagerbielke pekades ut, men beskyllningen fick "några af den senares kamrater, hvilkas rättskänsla blifvit

upprörd af ett sådant förfarande," att låta trycka "Fullständiga rättegångshandlingar i det s.k. Mecklenburgska målet" år 1886, för att genom offentliggörande av vittnesmålen från rättegången inom lyckta dörrar klart visa von Mecklenburgs skuld.

Det fanns ett påfallande undantag i den hetsiga presskampanjen mot von Mecklenburg i stockholmstidningarna: boulevardtidningen *Jörgens Stockholms-Bref* och dess redaktör Georg Lundström, den välkända signaturen Jörgen. Jörgen försvarade ännu i september 1886 unge baron med nästan samma outtröttlighet som kammarherre von Mecklenburg. Det var inte enda gången han tog parti för personer som anklagats för homosexuella aktiviteter: på samma sätt försvarade han upprepade gånger Oscar Wilde och Jacques Adelswärd-Fersen ("Den landsförviste på Capri") 1903. Det stod klart för många av hans läsare att han själv tillhörde de homosexuella eller "bugrarnas" skara, något som han inte heller egentligen förnekade. I detta fall framhåller han emellertid att von Mecklenburg inte hör dit:

hvad fel, än denne unge man har — eller haft — i form af öfvermod, säkert är, att han ock haft mod, kallblodighet och sällsynt intelligens, samt att hans lidelser, för dem, som tro sig känna honom, ej gå i den riktning, hvarför han anklagats.

Det framgår att det egentligen inte är de homosexuella i sig han försvarar, utan undantagsmänniskorna, gränsöverskridarna — idag skulle man kunna säga att han hävdar en queer-ideologi. Jörgen förringar vidare Carl von Platens och den andre nationskamratens ("ett par rusiga kamratpojkar") vittnesmål om vad von Mecklenburg själv berättade 1 maj: "Ehuru naturligtvis gentlemän och mogna medborgsmän, ja helt enkelt verkliga män vetat, att de ej egde att omvitna dylikt, ja ej ens att upprepa sådant,"⁴ Han förringar också på ett ganska uppseendeväckande sätt själva den homosexuella aktiviteten, studentens samlag med yngre arbetarpojkar: "ett sedlighetsbrott, som nästan alla ynglingar begått, och som ej medför vanfräjd."⁵ Det är svårt att med de kunskaper vi idag kan skaffa oss om 1880-talets sexualvanor avgöra om verkligen denna form av sexuella aktiviteter varit mera allmänna bland unga ogifta män, på ett sätt som de än i dag är t.ex. i länderna kring Medelhavet. Ett torde emellertid vara säkert: den starka offentliga reaktionen mot von Mecklenburg hade mera med klassmotsättningar att göra än med sexualmoral. Det Mecklenburgska målet tycktes för den svenska allmänheten övertygande visa att homosexuella aktiviteter bara var en form av överklassens sedesförfall och liderlighet, utövad genom övergrepp på fattiga och värnlösa. Att den först utnyttjade pojken bara var nio år gjorde det naturligtvis extra upprörande och fick anklagarna att också överdriva ålderskillnaden och oskulden beträffande lärlingen i sandgropen, som bara var två år yngre än von

Mecklenburg och sannolikt förstod vad han gav sig in på. De egendomliga turerna kring målet förstärkte också en — alls inte ogrundad — uppfattning om en överhetens vänskaps- och släktkorruption och de rikas möjligheter att muta vittnen.

Noter

1. Beskrivningen bygger främst på broschyren *Fullständiga rättegångshandlingar i det s.k. Mecklenburgska målet Uppsala 1886*, och samtida tidningsartiklar, främst i *Fäderneslandet* och *Jörgens Stockholms-Bref*.
2. *Jörgens Stockholms-Bref* 1886-09-25.
3. *Fäderneslandet* 1885-08-26.
4. *Jörgens Stockholms-Bref* 1886-10-02.
5. *Jörgens Stockholms-Bref* 1886-09-25.

Göran Söderström är docent och forskningssekreterare vid Kommittén för stockholmsforskning samt en av redaktörerna för *lambda nordica*. Sedan 1987 har han haft uppdrag från Socialstyrelsen, sedermera Folkhälsoinstitutet, att sammanställa en forskningsöversikt över homosexualitetsforskning. Han är också redaktör för Silverstolpe et al.: *Sympatiens hemlighetsfulla makt, Stockholms homosexuala 1860-1960*.

The Mecklenburg Case

The Mecklenburg case was the first legal case dealing with "crimes against Nature" that attracted any attention from the Swedish press. It was then discussed as indignantly as today's sexual escapades of the president of the United States of America. On May first 1882 a highly intoxicated student of high birth, the son of a very wealthy royal chamberlain, first attempted anal intercourse with a nine years old working class boy. When discovered he ran away and later on tried again, this time with a 16 years old apprentice. Warned by his noble peers, all of them in influential positions, he managed to escape the country without being arrested. His rich father now tried to pay off the witnesses and actually managed at the first trial to have the court dismiss the case. The press' enrage-ment, however, led to a second trial where the student was sentenced to a comparatively long term in prison.

In the eyes of the general public the affair seemed to show that homosexual activities were only committed by lewd persons of the aristocracy on innocent young boys from the lower classes.

RFSL:s arkiv

RFSL har beslutat att deponera delar av sitt arkiv i Riksarkivet. Därmed blir det lättare tillgängligt för forskare, även om depositionen har försetts med förbehållet att utlämnande av handlingar endast får ske efter RFSL:s tillstånd. Det kan därför vara intressant att för *lambda nordica*s läsare lämna en redogörelse för det överlämnade materialets innehåll.

Det material som deponerats omfattar åren 1950-1970. RFSL bildades den 21 oktober 1950, då som en avdelning av Förbundet af 1948 med säte i Köpenhamn. Den svenska avdelningen gjorde sig självständig 1952, framför allt för att få en bättre ekonomi då man som självständigt förbund kunde disponera inflyttna medlemsavgifter.

Under de första åren gjordes ingen åtskillnad mellan förbundets opinionsbildande verksamhet och den mer nöjesbetonade verksamheten, som bedrevs i Stockholm. Men från den 1 januari 1957 bildades två Stockholmsklubbar - Diana (för kvinnor) och Kretsen (för män). Året efter bildades en särskild avdelning för medlemmar utanför stockholmsområdet, först kallad Allmänna klubben och senare Albatross.

Om 1950 således är den naturliga början så utgör 1970 ett naturligt avslut på en viktig period. De nya strömningarna, bl.a. inspirerade av Stonewall-kravallerna i USA år 1969, hade rest krav på ett aktivare och mer utåtriktat förbund. För många av de ledande i förbundet (om än icke alla) kändes detta nya både främmande och skrämmande.

Många aktiva, inte minst ute i landet, hade dock en klar vilja att förändra RFSL och göra förbundet till en kamporganisation för homosexuellas rättigheter. Vid en konferens i Uppsala våren 1971 deltog företrädare både för förbundet och självständiga klubbar i bl.a. Göteborg, Malmö, Uppsala och Falun. Deltagarna, med undantag av en del av RFSL-företrädarna, var överens om en ny struktur av förbundet.

Den nya strukturen innebar att RFSL:s lokalavdelningar garanterades ett mycket stor inflytande på det centrala förbundsarbetet samtidigt som de bibehöll den lokala självständigheten i stor utsträckning. En särskild förbundsstyrelse valdes på en kongress, där ombud för lokalavdelningarna röstade, inte de medlemmar som råkade kunna komma till Stockholm. Uppsala-mötets beslut